«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора Інституту ботаніки

ім. М. Г. Холодного НАН України

чл.-кор. НАН України

д.б.н., с.н.с. Оксана ВИНОГРАДОВА

«22» 12 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вашеняк Юлії Анатоліївни на тему: «Фіторізноманіття кальцієпетрофітних угруповань рівнинної частини України: класифікація, структура та охорона», поданої на здобуття ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.05 – ботаніка

Дисертаційна робота Вашеняк Юлії Анатоліївни на тему «Фіторізноманіття кальцієпетрофітних угруповань рівнинної частини України: класифікація, структура та охорона», яку подано на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю 03.00.05 – ботаніка, є цілісною, завершеною та самостійною науковою працею.

1. **Актуальність обраної теми дослідження**. Кальцієпетрофітні угруповання, які формуються на відслоненнях кальцієвмісних порід, рендзинових, гіпсових лептосолях і кальцисолях із тонким ґрунтовим профілем, високою концентрацією йонів кальцію та магнію, дефіцитом фосфатів, значною кам'янистістю та низькою вологоємністю, характеризуються стабільною відкритою структурою та високим рівнем едафічної спеціалізації. Сукупність цих факторів визначає специфіку структури ценозів, флористичний склад вузькоспеціалізованих стрес-толерантів, високий ендемізм, значну опірність до впливу зовнішніх факторів, низьку динамічність, що потребує використання нестандартних методів досліджень. Одним із аспектів специфіки цих угруповань полягає в тому, що в умовах аридної степової зони України вони відрізняються від таких гумідних умов Європи, що викликає великий інтерес в аспекті їх класифікації. Угруповання належать до кількох класів *Asplenietea trichomanis*, *Montio-Cardaminetea*, *Festuco-Brometea, Helianthemo-Thymetea* та *Sedo-Scleranthetea,* які представлені сімома порядками та тринадцятьма союзами, що відображають різноманітність біогеографічних зв'язків та специфіку спектру едафічної спеціалізації. Насиченість ендемічними видами, багато з яких занесені до «Червоної книги України» потребує розроблення специфічних заходів охорони, особливо в умовах військових дій. Все це визначає високу актуальність проведених досліджень.

2. **Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Дисертаційна робота пов'язана з науково-дослідними темами відділу: 0120U104763 «Трав'яні біотопи України загальноєвропейського значення: сучасний стан, масштаби втрат та стратегія збереження в умовах глобальних кліматичних змін і антропогенної трансформації довкілля», 0120U101129 «Топологічна диференціація біотопів України», 0125U000701 «Розроблення і використання методології та алгоритмів оцінки впливу воєнних дій на фіторізноманіття природних екосистем України для визначення їхніх втрат, відновлювального та адаптивного потенціалу», 0125U000702 «Синтез фітосоціологічних даних як основи класифікації, картування, збереження рослинного покриву України в умовах впливу зовнішніх чинників». Виконання дисертаційного дослідження було підтримано грантами за проєктом «Раритетні види та біотопи, що трапляються на вапнякових відслоненнях Дністровського каньйону» (Rufford Small Grant, ID 19026-1), а також за проєктом «Угруповання порядку *Alysso-Sedetalia* у Центральній та Східній Європі» (Czech Science Foundation, ID 19-28491X).
3. **Наукова новизна одержаних результатів.** Уперше розроблено синтаксономічну схему кальцієпетрофітної рослинності України, яка включає 5 класів, 8 порядків, 12 союзів і 40 асоціацій та субасоціацій; описано один новий союз і три нові субасоціації, валідизовано один союз і три асоціації. Статистично підтверджено коректність більшості синтаксономічних рішень шляхом порівняння масиву геоботанічних описів із номенклатурними типами та встановлено необхідність широкого трактування окремих асоціацій. Встановлено, що провідними екологічними чинниками диференціації кальцієпетрофітної рослинності є ксеротичність субстрату, високий вміст карбонатів, кислотність, аерованість, загальний сольовий режим та континентальність. Доведено, що азональні кальцієпетрофітні угруповання характеризуються вищим рівнем філогенетичного різноманіття та ендемізму порівняно із зональними степами, що свідчить про їх складну еволюційну історію та роль екологічної ізоляції у процесах видоутворення. Встановлено, що кальцієпетрофітна флора України є гетерогенною та гетерохронною і сформована елементами різного біогеографічного походження, пов'язаними переважно із середземноморським, ірано-туранським та альпійсько-карпатським макрорегіонами. Уперше проаналізовано систематичну, біоморфологічну та екологічну структуру кальцієпетрофітної флори України й встановлено її давньосередземноморський генезис, домінування гемікриптофітів за значної участі хамефітів та переважання стрес-толерантних екологічних стратегій. Встановлено відносно високу стійкість більшості кальцієпетрофітних угруповань до помірних кліматичних змін (+1, +2, +3 °C), що характеризує їх як азональні, проте виявлено підвищену чутливість угруповань, сформованих на гумусованих рендзинових лептосолях, що наближає їх до зональних угруповань. Уперше розроблено адаптовану експертну систему кальцієпетрофітних біотопів України на основі даних експертної системи *EUNIS-ESy*, що враховує їх регіональні особливості. Уперше розроблено інтегральну методику оцінки збитків кальцієпетрофітним біотопам унаслідок воєнних дій із урахуванням ступеня пошкодження, відновлюваності та созологічної цінності біотопів.

4. **Теоретичне значення одержаних результатів.** Матеріали, представлені у дисертаційній роботі, є важливими для розвитку наукових уявлень про закономірності формування, диференціації та еволюції кальцієпетрофітних угруповань України як складних азональних екосистем. Отримані результати поглиблюють теоретичні положення фітосоціології, біогеографії, синтаксономії та екології рослин, уточнюють місце кальцієпетрофітної рослинності у системі рослинного покриву Центральної та Східної Європи, а також розширюють уявлення про роль історичних, геологічних і кліматичних чинників у формуванні її сучасної структури. Обґрунтовано наукові підходи до класифікації кальцієпетрофітних біотопів, встановлено закономірності їх екологічної та філогенетичної диференціації, що створює підґрунтя для подальших порівняльних досліджень азональної рослинності європейського регіону. Одержані результати сприяють удосконаленню теоретичних підходів до оцінювання біорізноманіття, дослідження еволюційних процесів у рослинних угрупованнях та розвитку сучасних концепцій охорони природних екосистем.
5. **Практичне значення одержаних результатів.** Результати досліджень покладено в основу Літописів Природи національного природного парку «Дністровський каньйон» (2016-2018), національного природного парку «Кременецькі гори» (2018), регіонального ландшафтного парку «Дністровський» (2021-2024), природного заповідника «Медобори» (2024) та використано для підготовки «Національного каталогу біотопів України» (2018), «Атласу трав'яних біотопів» (2022). Було розроблено та подано до Міндовкілля три обґрунтування на створення ботанічних заказників місцевого значення та на створення трьох об'єктів Смарагдової мережі України. Розроблено та апробовано методику підрахунку збитків, на прикладі кальцієпетрофітних біотопів, а ключові засади відновлення та ревайлдингу кальцієпетрофітних біотопів введено до курсу «Принципи та практики екологічного відновлення» та «Рослинність України» для студентів Національного університету «Києво-Могилянська академія». При виконанні роботи біоетичні норми не були порушені.
6. **Особистий внесок здобувача.** Дисертація є самостійним дослідженням здобувача. Протягом 2015-2024 р. р. було здійснено 56 експедиційних виїздів до Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Івано-Франківської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької областей та виконано 1050 повних геоботанічних описів, здійснено статистичний аналіз даних та інтерпретацію результатів, сформульовано висновки. У рамках міжнародних дослідницьких проєктів проведено міжрегіональний аналіз кальцієпетрофітної рослинності Центральної та Східної Європи із залученням даних, зібраних у ході дисертаційного дослідження. Результати відображені в наукових публікаціях та дисертації, яка є завершеною науковою працею. При публікації результатів у співавторстві здобувач є повноправним членом авторського колективу. На всі елементи спільних досліджень здобувачки зі співавторами є посилання в тексті. Права співавторів не порушені.
7. **Апробація результатів дисертації.** Основні теоретичні й практичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані у

дисертації, представлено й обговорено на засіданнях відділу геоботаніки та екології Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАНУ, апробовано на 13-ій міжнародній конференції Eurasian Dry Grassland Group «Management and Conservation of Semi-natural grasslands: from theory to practice» (Sighişoara, Romania, 2016); міжнародній конференції European Vegetation Survey «Vegetation survey 90 years after the publication of Braun-Blanquet's textbook» (Wrocław, Poland, 2018); міжнародній конференції «From monitoring to implementation. Ukrainian Rufford Small Grants Conference» (Харків, Україна, 2018); 17-й міжнародній науковій конференції «Grassland dynamics and conservation in a changing world» (Tolosa, Spain, 2022); міжнародній конференції European Vegetation Survey «Methods and approaches in a changing environment» (Rome, Italy, 2023); міжнародній конференції European Vegetation Survey «Vegetation of Europe: diversity, dynamics, conservation, and restoration» (Perugia, Italy, 2025); на всеукраїнській науково-теоретичній конференції «Класифікація рослинності та біотопів України» (Київ, Україна, 2018, 2020, 2024), на XV З'їзді Українського ботанічного товариства (Івано-Франківськ, Україна, 2024), на засіданнях круглого столу «Дністровські читання» (онлайн-засідання, 2023, 2024).

8. **Публікації.** Основні результати дисертації представлені у 54 публікаціях: 2 колективних монографіях, 33 статтях, із яких 24 статті у провідних фахових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, та 8 – у фахових виданнях України, які належать до переліку МОН України, 17 тез доповідей і матеріалів конференцій та 3 бази даних.

9. Статті у фахових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus і Web of Science

1. Bezsmertna, O., Hleb, R., Orlov, O., **Vasheniak, I.**, Podpriatov, O., Kvakovska, I., Danylyk, I., Kamleitner, K., Ragulina, M., Babytskiy, A., Rubanovska, N., & Lysenko, T. (2022). The genus *Woodsia* R. Br. In Ukraine (*Woodsiaceae*). *Thaiszia – Journal of Botany*, *32*(1). https://doi.org/10.33542/TJB2022-1-03 (Особистий внесок: виконання 10 геоботанічних описів за участю рідкісного виду роду *Woodsia ilvensis* на відслоненнях кальциту, підготовка фітосоціологічної частини статті, формулювання ідеї та концепції статті, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q4)
2. Biurrun, I., Pielech, R., Dembicz, I., …, **Vasheniak, I.,** & Dengler, J. (2021). Benchmarking plant diversity of Palaearctic grasslands and other open habitats. *Journal of Vegetation Science*, *32*(4), e13050. https://doi.org/10.1111/jvs.13050 (Особистий внесок: виконання 218 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності Поділля, Опілля та Покуття, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)
3. Bruelheide, H., Dengler, J., Jiménez-Alfaro, B., …, **Vashenyak, Y**, & Zverev, A. (2019). sPlot – A new tool for global vegetation analyses. *Journal of Vegetation Science*, *30*(2), 161–186. https://doi.org/10.1111/jvs.12710 (Особистий внесок: виконання 180 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності

Дністровського каньйону, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)

4. Buzhdygan, O., Baldauf, S., Borovyk, D., …, **Vasheniak, I.,** & Kuzemko, A. (2025). Scale-Dependent Effects of Plant Diversity Drivers Across Different Grassland Habitats in Ukraine. *Ecology and Evolution*, *15*(2), e70941. https://doi.org/10.1002/ece3.70941 (Особистий внесок: виконання 998 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)
5. Buzhdygan, O., Baldauf, S., Tietjen, B., …, **Vasheniak, I.,** & Kuzemko, A. (2026). Drivers of plant invasions and their scale-dependency in grasslands. *Biological Conservation*, *313*, 111584. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2025.111584 (Особистий внесок: виконання 998 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)
6. Chirilă, S. D., Bădărău, A. S., Vassilev, K., Chirilă, A. M., **Vasheniak, I.,** & Doroftei, M. (2026). Habitat preferences of *Iris aphylla* (*Iridaceae* Juss.), a rare species in Romania. *Folia Geobotanica*. https://doi.org/10.1007/s12224-026-09474-7 (Особистий внесок: апробування методики кластерного аналізу k-means для масиву геоботанічних описів за участю *Iris aphylla*, яку згодом було застосовано для класифікації кальцієпетрофітної рослинності України, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q2)
7. Chirilă, S. D., Bădărău, A.S., Doroftei, M., Vassillev, K., & **Vasheniak I.** (2026). Phytocoenological and ecogeographical study of *Salvia nutans* in Romania. Biologia 81, 118 https://doi.org/10.1007/s11756-026-02192-7 (Особистий внесок: апробування методики кластерного аналізу апробація двоетапного алгоритму кластеризації (k-means+Ward.D2) для масиву геоботанічних описів за участю *Salvia nutans*, яку згодом було застосовано для класифікації кальцієпетрофітної рослинності України, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q2)
8. Chytrý, M., Hennekens, S. M., Jiménez-Alfaro, B., …, **Vashenyak, Y.** & Yamalov, S. (2016). European Vegetation Archive (EVA): An integrated database of European vegetation plots. *Applied Vegetation Science*, *19*(1), 173–180. https://doi.org/10.1111/avsc.12191 (Особистий внесок: виконання 105 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності Західного та Центрального Поділля, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)
9. Chusova, O. O., Shyriaieva, D. V., Budzhak, V. V., …, **Vasheniak, Iu. A.,** & Kuzemko, A. A. (2022). Protected species in grassland habitats of Ukraine. *Ukrainian Botanical Journal*, *79*(5), 290—307. https://doi.org/10.15407/ukrbotj79.05.290 (Особистий внесок: виконання 998 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, редагування списку рідкісних видів трав'яних біотопів, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (без квартилю)
10. Dembicz, I., Dengler, J., Steinbauer, M. J., …, **Vasheniak, I.,** & Biurrun, I. (2021). Fine-grain beta diversity of Palaearctic grassland vegetation. *Journal of Vegetation Science*, *32*(3), e13045. https://doi.org/10.1111/jvs.13045 (Особистий внесок: виконання 508 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності

Поділля, Опілля, Покуття, Причорноморської низовини, Закарпаття, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)

11. Dengler, J., Wagner, V., Dembicz, I., …, **Vasheniak, I.**, & Campos, J. A. (2018). GrassPlot – a database of multi-scale plant diversity in Palaearctic grasslands. *Phytocoenologia*, *48*(3), 331–347. https://doi.org/10.1127/phyto/2018/0267 (Особистий внесок: виконання 218 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності Дністровського каньйону, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)
12. Didukh, Y. P., & **Vasheniak, Y. A.*** (2018). Vegetation of limestone outcrops in Western and Central Podillia (Ukraine). *Tuexenia 38*, 419-444. https://doi.org/10.14471/2018.38.023 (Особистий внесок: виконання 105 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності Західного та Центрального Поділля, проведення кластерного, ординаційного, синтфітоіндикаційного та статистичного аналізу, аналізу просторового розподілу угруповань, участь у написанні та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q3)
13. Didukh, Y., Chorney, I., Budzhak, V., **Vasheniak, I.***, Bezsmertna, O., Gleb, R., & Nyporko, S. (2023). Rare shady chasmophytic habitat communities (8210) in Ukraine. *Hacquetia*, *22*(2), 143–160. https://doi.org/10.2478/hacq-2022-0022 (Особистий внесок: виконання 26 геоботанічних описів хазмофітної рослинності Закарпаття та долини річки Дністер, проведення кластерного, ординаційного, синтфітоіндикаційного та статистичного аналізу, участь у написанні та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q4)
14. Didukh, Y., **Vasheniak, I.***, & Bednarska, I. (2022). Phytosociological and ecological peculiarities of *Festuca pallens* Host in Ukraine. *Hacquetia*, *21*(2), 235–252. https://doi.org/10.2478/hacq-2022-0004 (Особистий внесок: виконання 46 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності за участю *Festuca pallens* України, проведення кластерного, ординаційного, синтфітоіндикаційного та статистичного аналізу, участь у написанні та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q4)
15. Didukh, Y., **Vasheniak, I.***, & Chusova, O. (2021). *Stipo pulcherrimae-Festucetalia pallentis* Pop 1968 of calcareous petrophytic steppes in Ukraine. *Hacquetia*, *20*(2), 303–325. https://doi.org/10.2478/hacq-2021-0004 (Особистий внесок: виконання 998 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, проведення кластерного, ординаційного, синтфітоіндикаційного та статистичного аналізу, участь у написанні та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q2)
16. Didukh, Ya. P., **Vasheniak, Yu. A.**, Kuzemko, A. A., Rosenblit, Yu. V., Chusova, O. O. (2023). Methodological aspects of synphytoindication analysis of topological differentiation of biotopes. *Ukrainian Botanical Journal*, *80*(1), 64–83. https://doi.org/10.15407/ukrbotj80.01.064 (Особистий внесок: виконання 1050 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, проведення кластерного аналізу, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (без квартилю)
17. Mikhailyuk, T., Vinogradova, O., Nyporko, S., **Vasheniak, I.** (2025). Algae, bryophytes, and vascular plants of calcareous rocks of the Dumka Cave complex

(Dniester Regional Landscape Park, Ukraine). *Ukrainian Botanical Journal*, *82*(6), 535–551. https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.06.535 (Особистий внесок: виконання 10 геоботанічних описів хазмофітної рослинності Дністровського регіонального ландшафтного парку, написання фітосоціологічної частини, участь у редагуванні основного тексту) (Q4)

18. Nyporko, S. O., **Vashenyak, Yu. A.** (2020). The first find of *Myurella sibirica* (*Plagiotheciaceae*, *Bryophyta*) in Ukraine. *Ukrainian Botanical Journal*, *77*(4), 305–313. https://doi.org/10.15407/ukrbotj77.04.305 (Особистий внесок: виконання 25 геоботанічних описів за участі *Myurella sibirica* з Кременецьких гір, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (без квартилю)
19. **Vasheniak, I.***, Chusova, O., & Didukh, Y. (2024). Chalk rocky grasslands in the arid Eastern European Plain. *Tuexenia, 45*, 103-128. https://doi.org/10.14471/2024.45.001 (Особистий внесок: створення ідеї та концепції статті, виконання геоботанічних описів рослинності на відслоненнях крейди України, кластерний, ординаційний, синфітоіндикаційний аналіз, синтаксономічна ревізія, участь в написання та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q3)
20. **Vasheniak, I.***, Didukh, Y., & Rozenblit, I. (2021). Dry grasslands on sedimentary outcrops of the Dniester canyon (Ukraine). *Biologia*, *76*(4), 1109–1126. https://doi.org/10.1007/s11756-021-00709-w (Особистий внесок: створення ідеї та концепції статті, виконання геоботанічних 218 описів кальцієпетрофітної рослинності Дністровського канйьону, кластерний, ординаційний, синфітоіндикаційний аналіз, синтаксономічна ревізія, участь в написання та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q3)
21. **Vasheniak, I.***, Dmytrash-Vatseba, I., Didukh, Y., & Chirilă, S. D. (2025). *Viola jooi*: Distribution, ecology and management with a focus on Ukraine. *Biologia*, *80*(9), 2277–2295. https://doi.org/10.1007/s11756-025-01971-y (Особистий внесок: створення ідеї та концепції статті, виконання 15 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України за участю *Viola jooi*, кластерний, ординаційний, синфітоіндикаційний аналіз, синтаксономічна ревізія, участь в написання та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q2)
22. **Vasheniak, I.***, Dmytrash-Vatseba, I., Markivska, L., Swacha, G., & Kuzemko, A. (2020). Phytosociology, ecology and conservation status of *Carlina acanthifolia* subsp. *utzka* on its northern distribution limit (Poland and Ukraine). *Biologia*, *75*(5), 637–651. https://doi.org/10.2478/s11756-020-00436-8 (Особистий внесок: виконання 29 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України за участю *Carlina onopordifolia*, кластерний, ординаційний, синфітоіндикаційний аналіз, участь в написання та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q3)
23. **Vasheniak, I.***, Willner, W., Didukh, Y., Prylutskyi, O., & Chytrý, M. (2024). *V*egetation of annuals and succulents on dry calcareous substrates (*Alysso alyssoidis-Sedion*) in eastern Central Europe, western Ukraine and Moldova. *Tuexenia, 44*, 103-130. https://doi.org/10.14471/2024.44.006 (Особистий внесок: створення ідеї та концепції статті, виконання 320 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності з домінуванням сукулентів та однорічників України, формування бази даних кальцієпетрофітної рослинності

Центральної та Східної Європи, кластерний, ординаційний, статистичний аналіз, участь в написання та редагуванні основного тексту в якості автора для листування) (Q3)

24. Willner, W., Kuzemko, A., Dengler, J., …, **Vashenyak, Y.** & Janišová, M. (2017). A higher-level classification of the Pannonian and western Pontic steppe grasslands (Central and Eastern Europe). *Applied Vegetation Science*, *20*(1), 143–158. https://doi.org/10.1111/avsc.12265 (Особистий внесок: виконання 218 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, участь у написанні та редагуванні основного тексту) (Q1)

Монографії

1. Національний каталог біотопів України. / за ред. А. А. Куземко, Я. П. Дідуха, В. А. Онищенка, Я. Шеффера. – К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 442 с. https://geobot.org.ua/files/publication/1828/catalog.pdf (Особистий внесок: збір матеріалу, аналіз результатів, узагальнення, написання розділу «Петрофітні степи на карбонатах»)
2. Атлас трав'яних біотопів України / за ред. А. А. Куземко. – Ч.: ДрукАрт, 2022. – 244 с. https://www.researchgate.net/publication/369013841_Atlas_trav'anih_biotopiv_Ukraini_comp (Особистий внесок: збір матеріалу, аналіз результатів, узагальнення, написання розділів «R13 Рослинність з домінуванням криптогамних і однорічних рослин на карбонатних і ультраосновних відслоненнях», «R16 Петрофітні степи Центральної і Південно-Східної Європи з домінуванням багаторічників»)

Статті у наукових фахових виданнях, затверджених МОН України

1. **Вашеняк, Ю. А.** (2016). Біотопічне різноманіття трав'яних угруповань Центрального Поділля та їх созологічна оцінка. *Вісник Чернівецького університету. Біологічні системи*, *8*(1), 108–118.
2. **Вашеняк, Ю. А.** (2025). Екологічна диференціація кальцієпетрофітної рослинності у рівнинних і передгірських ландшафтах України. *Чорноморський ботанічний журнал*, *21*(4), 338–353. https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2025-21-4-3
3. **Вашеняк, Ю. А.**, Ходосовцев, О. Є. (2019). В пошуках петрофітної рослинності навколо Висуні. *Чорноморський ботанічний журнал*, *15*(3), 306–308. (Особистий внесок: виконання геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності долини річки Інгулець, участь у написанні та редагуванні основного тексту)
4. Дідух, Я. П., **Вашеняк, Ю. А.**, Розенбліт, Ю. В., Чусова, О. О., Куземко, А. А. (2022). Методичні аспекти лінійного аналізу нелінійної структури рослинного покриву. *Чорноморський ботанічний журнал*, *19*(2), 169–186. https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2023-19-2-2 (Особистий внесок: виконання 998 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності

України, виконання кластерного, статистичного аналізу, участь у написанні та редагуванні основного тексту)

5. Кучер, О. О., Мойсієнко, І. І., Ємельянова, С. М., **Вашеняк, Ю. А.**, Буджак, В. В., Куземко, А. А. (2021). Аналіз синантропізації трав'яних біотопів України. *Чорноморський ботанічний журнал*, *17*(4), 316–330. https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2021-17-4-2 (Особистий внесок: виконання 998 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України, участь у написанні та редагуванні основного тексту)
6. Ходосовцев, О. Є., Ширяєва, Д. В., Безсмертна, О. О., **Вашеняк, Ю. А.**, Кучер, О. О., Чусова, О. О., Куземко, А. А. (2021). Лишайники роду *Cladonia* P. Browne в трав'яних біотопах України. *Чорноморський ботанічний журнал*, *17*(4), 348–384. https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2021-17-4-5 (Особистий внесок: виконання 156 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України за участю видів роду *Cladonia*, участь у написанні та редагуванні основного тексту)
7. Didukh, Y. P., Chorney, I.I., Budzhak, V., **Vasheniak, Yu. A.***, Korzhyk, V. P., Rozenblyt, Yu. V., Tokariuk, A. I., & Mykhaylyuk, T. I. (2018). Rare tufa forming habitat in the Dnister River basin. *Ukrainian Botanical Journal*, *75*(2), 149–159 (Особистий внесок: виконання 15 геоботанічних описів рослинності жорстководних джерел України, участь в написання та редагуванні основного тексту в якості автора для листування)
8. Niporko, S., & **Vasheniak, Yu.** (2024). A new record of *Cololejeunea rossettiana* (*Marchantiophyta*, *Lejeuneaceae*) in the Transcarpathian region. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod University. Series Biology*, (56), 34–37. https://doi.org/10.32782/1998-6475.2024.56.34-37 (Особистий внесок: виконання 10 геоботанічних описів кальцієпетрофітної рослинності України за участю *Cololejeunea rossettiana*, участь у написанні та редагуванні основного тексту)

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Didukh, Y., Chorney, I., Budzhak, V., **Vasheniak, I.**, Rozenblit, I., Tokariuk, A., & Mykhailiuk, T. (2018). Habitat 7220 – petrifying springs with tufa formations (*Cratoneurion*) in the basin of the Dniester River (Ukraine). In *Book of abstracts* (25). Wrocław, Poland.
2. Kuzemko, A., Dubyna, D., Dziuba, T., Moysiienko, I., **Vasheniak, I.**, & Zakharova, M. (2015). Syntaxonomy of the sandy and rocky grasslands of Ukraine: Preliminary results of large-scale analysis. In *From population biology to community ecology: European Dry Grassland Meeting. Book of abstracts* (24). Mainz, Germany.
3. **Vasheniak, I.** (2016). Limestone outcrops vegetation of the Dniester Valley. In *Management and conservation of semi-natural grasslands from theory to practice: European Grassland Meeting. Book of abstracts* (71). Sighişoara, Romania.
4. **Vasheniak, I.** (2017). Rare types of dry grasslands of the right-bank forest-steppe zone (including the Dniester Canyon). In *NATURA 2000 as the innovation system*

of rare species and habitats protection in Ukraine. Book of abstracts (20–22). Kyiv, Ukraine.

5. **Vasheniak, I.** (2018). Rare limestone outcrops habitats of the Dniester Canyon listed in the Bern Convention. In *From monitoring to implementation: Ukrainian Rufford Small Grants Conference. Book of abstracts* (9–10). Kharkiv, Ukraine.
6. **Vasheniak, I.**, Didukh, Y., & Chusova, O. (2022). Ecological peculiarities of *Stipo pulcherrimae–Festucetalia pallentis* communities in Ukraine. In *Grassland dynamics and conservation in a changing world. Book of abstracts* (81). Tolosa, Spain. https://edgg.org/sites/default/files/page/Book%20of%20abstracts_0.pdf
7. **Vasheniak, I.**, Chytrý, M., & Didukh, Y. (2023). *Alysso–Sedetalia* order communities in the Carpathian-Pannonian region, western Ukraine, and Moldova. In *Methods and approaches in a changing environment. Book of abstracts* (111). Rome, Italy. https://euroveg.org/download/evs/31/EVS-2023-Rome-Abstracts.pdf
8. **Vasheniak, I.**, Hájková, P., Peterka, T., Nyporko, S., Didukh, Y., & Hájek, M. (2025). Vegetation of low-elevation calcareous petrifying springs (*Lycopodo europaei–Cratoneurion commutati*) in western Ukraine in the broader geographical context of central and southeastern Europe. In *Vegetation of Europe: Diversity, dynamics, conservation, and restoration. Book of abstracts* (58). Perugia, Italy. https://euroveg.org/download/evs/33/EVS-2025-Perugia-Abstracts.pdf
9. Нипорко, С. О., Михайлюк, Т. І., Бурова, О. В., Райда, О. В., **Вашеняк, Ю. А.**, Капець, Н. В., Демченко, Е. М. (2023). Мохоподібні, водорості та лишайники травертинових водоспадів Дністровського регіонального ландшафтного парку. *Дністерські читання: матеріали міжнародної конференції Дністровського регіонального ландшафтного парку* (45–49). Тлумач, Україна. https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/dnistrovski-chytannya.pdf
10. Дмитраш-Вацеба, І., Коломійчук, В., **Вашеняк, Ю.**, Розенбліт, Ю. (2023). Степова рослинність Дністровського регіонального ландшафтного парку та його околиць. *Дністерські читання: матеріали міжнародної конференції Дністровського регіонального ландшафтного парку* (36–41). Тлумач, Україна. https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/dnistrovski-chytannya.pdf
11. **Вашеняк, Ю. А.** (2018). До методики виділення та інтерпретації синтаксонів (рівень асоціацій) на прикладі рослинності вапнякових відслонень. *Матеріали третьої науково-теоретичної конференції «Класифікація рослинності та біотопів»* (146–152). Київ, Україна.
12. **Вашеняк, Ю. А.**, Дідух, Я. П., Термена, І. Б. (2019). Нове місцезнаходження *Allium obliquum* L. у Дністровському каньйоні. У А. А. Куземко (Ред.), *Знахідки рослин і грибів Червоної книги та Бернської конвенції (Резолюція 6)* (Т. 1, 162–163). Київ-Чернівці: Друк Арт.
13. **Вашеняк, Ю. А.**, Ворона, Є. І., Долинний, В. В., Яворська, О. Г. (2020). Діджиталізація картування біотопів на прикладі проектованого Смарагдового об'єкту – долини річки Вільшанки (Вінницька обл.). *Моніторинг та охорона біорізноманіття в Україні: прикладні аспекти моніторингу та охорони біорізноманіття* (Серія *Conservation Biology in Ukraine*, Вип. 16, Т. 3, 43–47). Київ; Чернівці: Друк Арт.

14. Vasyliuk, O., Spinova, I., Sadogurska, S., Bronskova, O., Kazarinova, H., Bronskov, O., Goncharov, G., Chusova, O., Yarotska, M., Kuzemko, A., **Vasheniak, I.**, Shcherba, I., & Zalevskyi, V. (2018). *Smaragdova merezha Donetskoi oblasti*. Kharkiv: Kharkivska knyzhkova fabryka "Globus".
15. **Vasheniak, I.**, Didukh, Y., Nyporko, S., Peterka, T., Hájek, P., & Hájek, M. (2024). *Lycopodo europaei–Cratoneurion commutati* communities in central and south-central Europe and western Ukraine. *Матеріали з'їзду Українського ботанічного товариства* (93). Івано-Франківськ, Україна. https://www.botany.kiev.ua/doc/XV_UBT_proceedings.pdf
16. Куземко, А. А., **Вашеняк, Ю. А.**, Буджак, В. В., Винокуров, Д. С., Дзюба, Т. П., Дідух, Я. П., Коломійчук, В. П., Конайкова, В. О., Мойсієнко, І. І., Савченко, Г. О., Токарюк, А. І., Чорней, І. І., Чусова, О. О., Шаповал, В. В., Ширяєва, Д. В. (2020). База даних трав'яної рослинності України (*Ukrainian Grassland Database*): сучасний стан та перспективи розвитку. *Класифікація рослинності та біотопів України: матеріали четвертої науково-теоретичної конференції* (89–101). Київ, Україна.
17. **Vasheniak, I.**, & Nyporko, S. (2024). Calcareous petrifying springs of the Dniester Valley and its tributaries. *Рослинність та біотопи України: матеріали п'ятої науково-практичної конференції* (50–51). Київ, Україна. https://www.botany.kiev.ua/doc/conf_geobot_2024_2.pdf
18. **Вашеняк, Ю.**, Дмитраш-Вацеба, І., Дідух, Я. (2024). *Viola jooi* у Покутському ексклаві: поширення, стан популяцій та фітоценотична приуроченість. *Дністерські читання: матеріали міжнародної конференції Дністровського регіонального ландшафтного парку* (107–111). Одеса: Олді+ https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/18835/Gerasimyuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Наукові інтернет-публікації

1. **Vasheniak, I.** (2024). *Ukrainian calcareous vegetation of western and south-western Ukraine* (Version 1.5). [Occurrence dataset]. Ukrainian Nature ConservationGroup.https://ukraine.ipt.gbif.no/resource?r=vasheniakgeobotanicaldescriptions1&v=1.5
2. Kuzemko, A., Vynokurov, D., **Vasheniak, I.**, Budzhak, V., Chorney, I., Chusova, O., Dembicz, I., Dengler, J., Didukh, Y., Dziuba, T., Hájek, M., Janišová, M., Kolomiychuk, V., Konaykova V., Moysiyenko, I., Roleček, J., Savchenko, G., Shapoval, V., Shyriaeva, D, Škodová, I., Tokariuk, A. (2024). *Records of vascular plants, bryophytes and lichens from Ukrainian Grassland Database*. (Version 1.3). [Occurrence dataset]. M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine. https://doi.org/10.15468/w4yz9s (Особистий внесок: виконання геоботанічних описів та підготовка датасету до публікації)
3. Chusova, O., Kucher, O., **Vasheniak, I.**, Borovyk, L. (2024). *Some notes to the flora of the northern part of Luhansk region*. (Version 1.6). [Occurrence dataset]. Ukrainian Nature Conservation Group (NGO). https://ukraine.ipt.gbif.no/resource?r=chusovabotanicaldescripluhansk1&v=1.6 (Особистий внесок: виконання геоботанічних описів та підготовка датасету до публікації)

10. **Оцінка мови і стилю дисертації.** Дисертація написана з коректним і адекватним використанням наукової термінології в галузі геоботаніки та фітосоціології. Послідовний і логічний стиль викладення забезпечує легкість і доступність сприйняття матеріалу, узагальнюючих положень і висновків. Оформлення дисертації відповідає вимогам, пред'явленим для кваліфікаційних робіт. Дисертація не містить секретних відомостей.
11. **Відповідність принципам академічної доброчесності.** Дисертаційна робота відповідає принципам академічної доброчесності, містить обґрунтовані висновки, які сформульовані на основі достовірних результатів, одержаних здобувачем особисто, має теоретичне і практичне значення, характеризується єдністю змісту. Використані в докторській дисертації та наукових публікаціях наукові тексти, ідеї, наукові результати й матеріали інших авторів супроводжуються посиланнями на авторів та джерело опублікування.
12. **Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.** Дисертаційна робота Ю.А. Вашеняк містить науково обґрунтовані результати, які отримані здобувачем особисто, кількість та якість опублікованих праць за матеріалами дисертації відповідають вимогам Наказу МОН України № 1220 від 23 вересня 2019 року "Про опублікування результатів дисертації на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук" та паспорту спеціальності 03.00.05 – ботаніка.
13. **Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, які сформульовані в дисертації.** Основні наукові положення і висновки дисертації сформульовано чітко, логічно, послідовно, вони є аргументованими та змістовними, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на наукових конференціях. Наукові завдання, поставлені здобувачкою, виконані повністю, мета дослідження досягнута. Структура та обсяг роботи відповідають виставленим вимогам. Достовірність одержаних результатів підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних положень дослідження, застосування новітніх та класичних підходів дослідження, зокрема: формалізований, кластерний, синфітоіндикаційний, просторовий аналіз з використанням програм Turboveg, Juice, RStudio. Отримані дані репрезентативні та пройшли коректну статистичну обробку. Комплексне використання різноманітних сучасних методів і підходів, представленість оригінальних досліджень дозволяє підтвердити обґрунтованість і достовірність отриманих результатів. Результати досліджень повністю висвітлені у публікаціях автора.

ВИСНОВОК

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційна робота Вашеняк Юлії Анатоліївни на тему «Фіторізноманіття кальцієпетрофітних угруповань рівнинної частини України: класифікація, структура та охорона» відповідає вимогам пунктів 7-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 (зі змінами) щодо докторських дисертацій і

рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук зі спеціальності 03.00.05-ботаніка.

Результати дисертаційного дослідження ВАШЕНЯК Юлії Анатоліївни «Фіторізноманіття кальцієпетрофітних угруповань рівнинної частини України: класифікація, структура та охорона» та наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати, обговорено і схвалено на засіданні фахового науково-теоретичного семінару відділу геоботаніки та екології Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного Національної академії наук України (протокол №9 від 06 липня 2026 року).

Головуючий на засіданні -
Головний науковий співробітник
відділу геоботаніки та екології,
доктор біологічних наук — Анна КУЗЕМКО

Рецензент -
Директор Інституту ботаніки
ім. М. Г. Холодного НАН України,
Завідувач відділу систематики
та флористики судинних рослин Інституту
ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України
член-кореспондент НАН України,
професор, доктор біологічних наук — Сергій МОСЯКІН

Рецензент -
Завідувач лабораторії мікроморфології
та палеопалінології відділу систематики
та флористики судинних рослин Інституту
ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України,
доктор біологічних наук,
старший науковий співробітник — Зоя ЦИМБАЛЮК

Рецензент -
Провідний науковий співробітник
відділу геоботаніки та екології,
доктор біологічних наук,
старший науковий співробітник — Павло УСТИМЕНКО

Секретар відділу
Кандидат біологічних наук,
старший науковий співробітник відділу
геоботаніки та екології — Оксана КУЧЕР